

Vigtigt emne forløses ikke

Af: Mikkel Nordvig

Det er en kendt sag, at det kræver beslutsomhed og selvdisciplin at opnå resultater, og derfor må disse emner naturligvis interessere alle, der arbejder med børn og unge. Tre undervisere har haft dette fokus i en årrække, og det har de nu skrevet bogen "Vedholdenhed i skolen" om.

Fakta

Titel

Vedholdenhed i skolen

Forfatter

Allan Kortnum, Peter Arnborg Videsen, Kasper Ploug Jepsen

Pris

300

Sider

122

Forlag

Dafolo

Forfatterne indleder "Vedholdenhed i skolen" med en gennemgang af den kendte marshmallowtest af børns evne til behovsudsættelse og en anden stor undersøgelse af selvkontrol, hvor newzealandske forskere fulgte 1.037 mennesker fra fødslen, til de blev 32 – og som viste, at børn med god selvkontrol klarede sig bedre som voksne på en lang række områder. Disse og andre studier peger markant på, at selvkontrol er vigtigere end for eksempel intelligens for, hvordan et menneske klarer sig gennem livet.

Efterfølgende berører vi hjernen og dens rolle i sagen, som ikke overraskende er stor. Så introduceres professor Baumeister, som i halvfjerdsenerne ser kritisk på den udbredte antagelse, at hvis man arbejder for at højne børns selvværd, så giver det pote i deres skolearbejde. Han opdager, at ganske vist får elever med højt selvværd højere karakterer, men det høje selvværd er et resultat af, at de klarer sig godt.

Det leder over til et kapitel om vaner. Vane er automatisering, og når noget er indlejret som automatisk handling, kræver det ikke så stor en mental indsats som handlinger, man ikke er vant til. Derfor er vaneindlæring og -aflæring et vigtigt emne: Jo flere gode vaner du opdyrker, og jo flere dårlige du aflærer, jo bedre klarer du dig.

Den næste forsker står for tesen: Det er dit sindelag, dit "mindset", der er afgørende. Har du et udviklende mindset, er du typen, der overkommer forhindringer og løser problemer og udvikler dig. Har du derimod et fastlåst mindset, er du tilbøjelig til at give op, ignorere feedback og se andres succes som en trussel. Således siger professor Carol Dweck, men man beroliges med en forsikring om, at mindset ikke er medfødt – desværre foruroliges man lige bagefter med information om, at typen af ros, du modtager i dine formative år, er central for, hvor meget du med tiden vil lære. Det vil jeg mene er næsten lige så svært at gå tilbage og ændre som et medfødt karaktertræk.

Der var tre ting, der frustrerede mig:

Bogen er ikke ret godt skrevet, hvilket er problematisk. Dels er en ordentlig præsentation vigtig for oplevelsen af stoffet, dels er sprogets kvalitet væsentlig for, hvor godt et værks ideer annammes af læseren.

Der er ikke meget nyt i bogen. Hvis man i ny og næ bladrer i publikationer som "I Form", "Fit Living" og "Euroman", så vil alt, hvad "Vedholdenhed i skolen" fortæller, være kendt stof. Der er naturligvis ikke noget besynderligt i, at livsstilsjournalister bruger den samme forskning som fagbogsforfattere, der skriver om vedholdenhed i skolen. Men fagbogen skal som minimum uddybe og forbedre den viden, livsstilsjournalisterne videregiver. "Vedholdenhed i skolen" løfter desværre ikke den opgave.

Nogle gange oplever man, at en teoridel af en fagbog primært fungerer som en validering af en langt bedre praksisdel, men det er ikke tilfældet her. Kapitlerne om praksis er ufokuserede og mangelfulde. Det vil være for omfattende med en minutiøs gennemgang, men her er et par punktnedslag:

I et ultrakort kapitel om motivation fortæller forfatterne, at de ikke vil skrive om motivation, fordi det er for komplekst. Derefter foreslår de en behandling af emnet i klassen. Denne behandling vil således være fuldstændig ukvalificeret, medmindre læreren læser en bog om motivation, der henvises til. I et afsnit om selvevaluerende test af elevernes "grit" og vedholdenhed er der en meget spinkel forklaringsdel, som følger de to test, forfatterne har fra andre værker. Formål og perspektiver foldes yderst sparsomt ud, og det virker næsten parodisk, at man kan læse, at "testen må ikke bruges til at sætte folk i bås og stigmatisere". Da der næppe er mange lærere, der er ude på den slags, må man gå ud fra, at det ses som en risiko ved brugen af testen – så ville jeg gerne have læst mere om, hvordan det kan ske, og hvordan det kan undgås.

Der er desværre mere af samme skuffe.

Jeg vil afholde mig fuldstændig fra at være kæk eller polemisk her til sidst. Jeg har stor respekt for fagfolk og deres arbejde, og jeg nyder på ingen måde at vende tommelen nedad. Da jeg reflekterede over bogen efter første gennemlæsning, tænkte jeg, at stoffet var fejlbehandlet. Begejstringen for emnet og forfatternes arbejde med det gennem lang tid kan sagtens fornemmes på siderne, og i indledningen kan man læse, at emnet selvkontrol nyder stor opmærksomhed, og at antallet af artikler om det er femdoblet gennem de senere år. Der er både aktualitet og momentum til en bog som "Vedholdenhed i skolen". Men enten skulle materialet have været kogt ind og leveret som temanummer i et fagblad, eller også skulle man have brugt et år mere på at skrive mindst dobbelt så mange sider.

Hvilke overvejelser der ligger bag den bog, der nu er udkommet, ved jeg ikke, men jeg ved, at man har misset muligheden for at sætte en høj standard for udgivelser om selvkontrol/vedholdenhed/grit på dansk, ligesom man ikke giver underviserne et nær så godt værktøj, som der var mulighed for.

Kompagnistræde 34, 1208 Kbh K,
tlf 3369 6300, folkeskolen@folkeskolen.dk